

JUGOSLAVJANSKI STENOGRAF.

IZDAVATELJ I UREDNIK :

ANT. J. BEZENŠEK.

Izdaje se vsaki mesec 20. dne.

Uredništvo i uprava :

v Petrinjskejoj ulici br. 365.

Stoji na celo leto 2 for. 60 n.,

na pol leta 1 for. 30 n.

Rókopisi se ne vraćajo.

Povest običnega pisma i stenografije.

(Dalje.)

Stenografija pri Grkih, Rimljanih i v srednjem veku.

Tiro sam bil je kot „notar“ Ciceronu zmerom na strani: spremljeval ga je k govorniškemu odru ter tamo njegove izvrstne govore bilježil, a tudi v privatnem životu mogel ga je Ciceron vrlo dobro rabiti. — Tironova umetnost nahajala je od dne do dne već pristašev, med kojimi vidimo tudi jako slavne može n. pr. Oktavija, Augusta, Julija Cesarja, Tita Vespasijana itd. Tudi o Ciceronu se govori da se je naučil stenografije, kar se pak ne more dokazati; toda resnica je, da jo je visoko čislal in jej bil velik prijatelj. Še celo ženski spol nij ostajal v tem obziru za možkim. Marcellinus nam pripoveduje, da je neka poslužkinja, imenom Asirija, po zapovedi svoje gospě z nekim skrivnostnim pismom Barbatiju, ki je bil v višej vojaškej službi, liste pisala. To skrivnostno pismo bez dvojbe nij bilo nič druga, nego „notae Tironianae“.

Da je bila stenografija v dopisovanju jako rabljena, tega se lahko prepričamo, ako čitamo Ciceronova pisma, koja je pisal Ātiku i Rufu.

A razven tega bila je stenografija v rabi pri sodnijskih obravnavah; tako so se nam n. pr. sodnijske preiskave i zaslišanja mučeničnikov začuvala.*

Da pri malo ne nobenem znamenitem govoru, pri nobenej javnej seji ob tej dobi nij manjkalo stenografa, se lahko razume; saj so še učenjaci navlašć dali svoje sužnje v tej umetnosti podučevati, da so jih spremljali celò na potovanju ter bilježili njih izreke.**

* Govori se, da je papež Fabijan sedem dijakonov za brzopisce postavil, da bi dogodbe mučeničnikov bilježili.

** Osobito so se crkveni očetje Hieronim, Bazilij in Augustin brzopisa posluževali. O Originu se pripoveduje, da je imel sedem stenografov, kateri so pisali njegova narekovanja.

Kar se konečno tiče rimskih šol, seveda tudi niso zaostale glede podučevanja v stenografiji ni malo za grškimi.

Tironov brzopis, kateri je imel vže za časa svojega postanka toliko šlovateljev in ljubiteljev, našel je tečajem časov može, ki so se prav temeljito ž njim soznati želeli; to so bili Vipsanius Philargyrus, Aquila (l. 30. po Kr.) i gramatik Seneca. Oni so pri svojih studijah naleteli na razne pomanjkljivosti in netočnosti ter jih na razne načine izboljševali in izpravljali. L. 117. po Kr. napisal je zgodovino-pisec Suetonius tudi neko delo o brzopisu pod naslovom „de notis“.

Celo pesniki niso prezirali te umetnosti, nego jej skladali — kakor vsem vzvišenejim predmetom — krasne pesni. N. pr. Auzonij je zložil epigram: *Ad notarium velocissime excipientem*, kojega smo v prestavi lani v 1. br. donesli.

V tretjem stoletju po Kristu bili so znameniti brzopisci Epifanija i Kornelij, v četrtem Krizostom.

L. 533. izdal je cesar Justinijan naredbo, v katerej se prepoveduje, da se nesmejo sigli i abreviature pri nijednem sodnijskem ali javnem pismu več rabiti. Uzrok tej prepovedi bil je brzko ne ta, da so se včasi v pismih urivale pomote ker pisarji niso analize teh „not“ več poznavali, nego si jih mehanično pamtili; ali pa so celo navlaš napake napravljali.

Posljedne sledi Tironovemu brzopisu nahajamo v 6. stoletju pod papežem Gregorijem Velikim i potem za časa Karola Velikoga, ki je brzopisce pri crkvenih zborih namestiti dal. — Od leta 1000 pričinja ta umetnost čem dalje tem bolje hirati, kakor sploh vse znanosti te dobe.

Do iznadjbe tiskarstva bilo je še tu i tam bolj pogosto najti kako pokrato (abreviature), koja je bila stvorjena po izgledu „Tironovih not“, a pozneje se je njih broj tako zmanjšal, da nam jih je do dan danes le jako malo ostalo. Važneje izmed njih naj tukaj navedemo:

A. C. = anno Christi, *a. c.* = anni currentis. *Dr.* = doctor, *D. J. U.* = Doctor juris utriusque, *do* = ditto, & = et, *etc.* = et caetera, *ib.* = ibidem, *id.* = idem, *i. e.* = id est, *L. S.* = loco sigilli, *fol.* = folio, *NB.* = nota bene, *No.* = numero, *pag.* = pagina, *P. S.* = postscriptum, *seq.* = sequentia, = *V.* Vide, *Vol.* = volumen, *℔* = funt (upravo *lb.* = libra) itd. Razven tih je še mnogo abreviatur, kojih se vzlasti zdravniki pri pisanju receptov poslužujejo. Vse te so si rešile svoj obstanek izmed toliko i toliko tovaršic, koje je časov kolo pokončalo. Vsakdo bode priznal, da one jako dobro služe in nikakvih pomot ne prouzročujejo, ker so ali ustrojene na določenih pravilih ali sprejete po občem sporazumljenju. —

„Izpred očij — iz spomina“, ta izrek se je uresničil tudi na Tironovem brzopisu. Ko so se ljudje ž njim baviti nehali, ko je prestala njegova poraba, objela ga je tema pozabljivosti. Še le v novejših stoletjih prišlo je raznim možem na um, da so začeli delati svoje

studije o imenovanem brzopisu. Med njimi so najznameniteji: Mahillon, Carpentier, benediktinec Faustinus (živel v sredini 18. stoletja), profesor Gatterer (1765.) itd. A njih delovanje je ostalo brez posebno srečnih posledic. Največo zaslugo v tem obziru pridobil si je v našem stoletju znameniti paleograf Ulrich Kopp. On je podal navod, po katerem se more grška i rimska tahigrafija čitati i razumeti, v svojej knjigi „Paleographica critica“ l. 1817.

Naš stenografski sustav.

Omne initium durum.

U prošlom broju svršili smo tumačenje našega stenografskoga sustava, odnosno stenogr. korespondenčnoga pisma, kao što smo ga priredili za jugoslavenske jezike. Jerbo je običaj, da svaki pisac rekne koju rieč o svojem djelu, budi na početku kano uvod, budi na svršetku kano zaključno slovo, to mislimo da je umjestno, ako i mi neodustajemo od toga običaja, a to tim više, jerbo se tu radi o predmetu u nas novom, kojemu treba da dade pisac sam nekakav komentar, te da tom prigodom sprogovori takodjer nekoliko rieči tako rekući „pro domo sua.“

Ideja, spojiti u stenografiji jezike jugoslavenske: hrvatski, slovenski i srbski, u jedan stenografski pismeni jezik, je — kako poznato — nova i naša. A na koliko smo ju realizovali, kako smo riešili postavljenu si težku a važnu zadaću, o tom neka sude štovani naši čitatelji sami. Priznajemo, da smo to izveli više u principu, nego-li u pojedinih točkah i točćicah, a drugačije nije se niti dalo izvesti navlastito s obzirom na kratkoću vremena, na novost i obsežnost predmeta i na nepredvidjene teškoće, koje se tu i tam pojavljuju. U tom obziru dati će se još mnogo nadopuniti, izpraviti i usavršiti; a k tomu trebati će više vremena i više radećih sila. No postupice i složnim radom jednomišljenika dodje se svigdje do nekoga stepena usavršenosti, — pa tako će jamačno i ovdje biti.

Postavljenomu principu za volju žrtvovali smo gdjgdje možda i kakav komadić dosljednosti u teoriji; a mislimo da će se moći to opravdati glede na važnost cilja, koji smo htjeli postići.

Pomoćna sredstva, kojimi smo se kod naše radnje posluživali, bila su već kod raznih prilika u našem listu napomenuta. Žalibog je njihov broj veoma neznatan, jer polje slavenske stenografije u obće je dosada jošte malo obradjeno. Najviše smo se držali česke stenografske teorije, koju smo bili išli iztraživati na lice mjesta t. j. u Prag, gdjeno smo osnovali najveći i najvažniji dio našega sustava pomoćju slavnihih strukovnjaka gg. prof. Pražáka i Rosickoga. S ovimi kaošto i sa poljskim stenografom Polinskim i s drugim strukovnjaci ostali smo u živom doticaju, dok smo izradjivali sustav, pa ćemo ostati i u buduće, jer š njimi u zajednici biti će tim lakše

moguće, nastojati oko usavršivanja toga sustava. Što se tiče domaćih strukovnjaka, moramo priznati, da nam je bila jako znatna pripomoć stenografska knjiga g. prof. Magdića; nu samo knjiga njegova, jerbo do obćenja s njegovom osobom, da bismo mogli njegove sadanje nazore o stvari čuti, nismo mogli doći usljed rezerviranosti njegove naprama celomu našem poduzetju, koja potiče iz nama nepoznata i nepojmljiva razloga. Više nam je bio na ruku sa svojim praktičnim nazori i savjeti g. učitelj Tomšić, pa i mnenje mladoga prijatelja naše znanosti, g. Matošića glede različitih monogramatizacija osvojili smo donekle. A svakako će se krug suradnika naših s vremenom povećati, dosada nije bilo niti drugčije moguće poradi novosti našega predmeta; jer ponajprije moramo se učiti spoznavati stvar, a onda tekar možemo o njoj govoriti, suditi i savjetovati.

Naša je po tom želja, da se broj prijatelja i pristaša stenografije čim dalje tim više širi, da se ta korisna umjetnost čim bolje goji, jerbo predmet, za koji se ih više zanima, takodjer brže napreduje, a protivno, kod kojega je malen broj njegovatelja, taj, ako ne nazaduje, to svakako veoma polagano napreduje. Neka dakle bude naš sustav, ako ne drugo, to bar onaj temelj, na kojem se daje dalje graditi, neka bude ona izorana cjelina, ono zemljište, koje imade u sebi toliko plodne snage, da neće biti u-nj uloženi trud uzalud, nego će se dati liepo i uspješno obradivati, osobito ako se čim dalje tim više radnika na njem pojavljuje.

A. Bezenšek.

Kosmopolitizem i ljubezen do domovine.

(Spisal M. Vamberger.)

Prevod stenograma na str. 37. „priloga“.*

V koju od teh dveh urn bi ti, dragi čitatelj, spustil beli kamenček? — kaj ne, v drugo. Ali nemisli, da bi storili vsi bivalci zemeljske kroglje tako! Tudi za kozmopolitizem bi glasovali ljudje i to — izobraženi. Ako tedaj mi dva jednako misliva, pokušiva ne opravičevati — nego motivirati najino glasovanje.

So ljudje, ki se broje med izobraženike, a vendar ne vedo prav, kaj je kozmopolitizem, ter domovino i vse od tod izvirajoče odnošaje i interese imenujejo ograničen napredak, koji škodi človeštvu, najbolje pa samemu narodu; naše težnje imenujejo oni napredovanje, ki se tvrdokorno bori samo za posebne interese jednega naroda. Ti ljudje misle, da to, kar mi domače ali narodno zovemo, nema nikakvega temelja. Njim narodnost nij jezik, — ker v koliko

* Zarad štednje prostora donášali bodemo prevode stenogramov obiĝno samo v jednom jeziku, i to izmenito jedankrat v slovenskem, drugikrat v hrvatskem.

narečij deli se ta vže samo v jednej državi; — nije jim vera, ker povsod so ljudje različnih izpovedanj; — nije jim položaj zemljopisni, ker ta se menja gotovo na vsakem kraju države; — niso jim tudi običaji i navade, ker tih je v vsakej pokrajini manje, več; — nijso jim politične slobostine, ker tih večina narodov ne vživa. — „Kaj je tedaj ta v glavo upiljena narodnost“, prašajo oni, „zbog katere se mi odklikujemo kot osebe, ne slagajoč se s drugimi narodi, ki so nas v omiki pretekli, koji gospodujejo s telesno i duševno silo, i koji imajo v rókah srečo bodočnosti? — Čemu da se toliko rogoborimo za narodni jezik, ako je tuji popolneji, izobraženeji i dostojneji da se ga naučimo, ter si ga prisvojimo? I zakaj ne, ako luč razuma leži v naročju tujih a ne v našem narodu? Čemu da zidamo posebne tabore in zidine? Pa zakaj se nebi pomešali z narodom, koji nas je ali državno pretekel, ali v izobraženosti nadkrilil, ter nam je iz jednega i drugega gledišča koristen, ker zagotavlja ne samo politično zakrilje, nego tudi sad obilne učenosti? Kaj se ne bi danes posmehovali županu, koji bi hotel očetnjavo i narodnost ograničiti na svojo postojbino ali pa na svoj zavičaj. Ravno tako se nam posmehuje svet, ker smo se kakor želve zaprli v svojo lupino, da branimo narodnost od zjedinjenja z drugimi močnejimi in izobraženejimi narodi nego smo mi“.

Tako módrujo takozvani kozmopoliti, i dasiravno veliki del domoljubnega naroda vže po nagonu zametuje tako módrovanje, ki se nikakor ne slaže z čutenjem srca, vendar je malo kdo zmožen podreti ga s tvrdimi neovrgljivimi dokazi, a to zato, ker je pojem domovine izmišljen — imagineren; tudi domovinska ljubezen, zajeta jedino iz razsojenje, nij osnovana na čistem razumu, nego vsaki čuti v sebi ljubezen do doma i roda svojega, ako ravno ta pojem ne more z besedo izreči i z umom razložiti. Iz tega sledi očevidno, da domovino ljubimo umišljeno, idealno. — Domovina nam je obraz, položen v globočino duše, — obraz, kojega v jeden okvir spraviti ne moreš, ker so mu kraji izgubljeni v oblakih neizmerne daljine. Mi poznamo nestalnost in pomičnost tega stališča: jeden korak, i najplemenitiji osečaj našega srca spreobrne nas v idealne viteze, kateri se borijo s senco i slepilom.

Sveta in vzvišena je ljubezen do domovine; njena bliščeča svetlost je podobna titrajočim solnčnim žarkom, v koje prosto oko gledati ne more, i koji rosne kapljice v briljante spreminjajo. In bržkone je to vzrok, da večkrat tudi lažljive kamčke držimo za drage kamene, ter se v praznem, samo na čutih osnovanem hvaljenju tako zvanih domorodcev niti ne domislimo, da si je vsaki iz domovine brzo uzel svojo Dulcinejo iz Tobosa, za koje ime i čast obrne proti vsakemu protivniku sulico.

(Konec pr.)

Dugo vrieme i društvo.

(Napisao Jul. Frauenstet.)

Prévod stenograma na str. 39. „priloga“.

Što jedni vole osamljenost, nego društvo, a drugi društvo nego osamljenost, što jedni radije bivaju sami, drugi pako radije polaze društvo, to je posljedica možebiti kakvoće duha, ali ujedno i kakvoće karaktera.

Tko je duševno siromak, tko je duševno ubog, tomu je samomu dugo vrieme, dakle traži društva; tko je pun duha i duševno bogat, tomu je dugo vrieme u društvu, traži dakle, da je više sam. Obojica dakle gledaju, da se oslobode duga vremena, samo s tom razlikom, što je jednomu kao samcu osamljenomu dugo vrieme, a drugomu onda, kad je s drugimi u društvu.

Tko je sujetan, taj sam sebi nije dosta, on potrebuje društvo, da obrati na sebe njegovu pažnju i da izazove njegovo dopadanje, i da na taj način sam sebe u svojih očijuh uzvisi, te da steče svjesti o svojoj važnosti. Takav neprestano traži druge, da priča o svojoj prednosti i gospodstvenosti, bilo da se ovo sastoji u bogatstvu, ili znanju, ili umenju itd.

Tko je ohol, on se kloni društva i traži, da je sam, jer neće da je od koga zavisan ili da je komu podčinjen, ili što više, jer neće da se s kim izjednači; društvo pako, u koje tko god dodje, zahtjeva od njega da se s drugimi izjednači, ili da se drugim prilagodi. To je žica aristokratskog osjećanja, što podhranjuje naklonost osamljivanju i odejepljivanju.

Ali ljubav k osamljenosti nemora baš iz oholosti poticati, ona može i drugi plemenitiji izvor imati. Taj izvor je iskrenost i strogost karaktera, koja se grozi i izbjegava laži, laskanju i dvoličenju, koje društveni ton sobom donosi. Sasvim svoj smije svaki samo dotle biti, dok je sam; tko neljubi dakle osamljenost, neljubi ni slobode, jer samo kad smo i dokle smo sami, onda i toliko smo slobodni. Prisiljivanje je neodoljivi pratilac svakoga društva, koje zahtjeva žrtve, i te pojedincu tim teže padaju, čim je znatnija sobstvena individualnost. Prema tomu će svaki pojedinac sasvim razmjerno svojoj sobstvenoj ličnosti osamljenost voljeti, podnositi ili se od nje uklanjati.

A. M. M.

Literatura.

a. Strukovna:

„*Těsnopisné Listy*“ br. 3. sadržavaju sljedeće članke: Knjiga „*Těsnopis česky*“ odobrena po ministarstvu za srednje škole. — Vježbe u nekraćenom pismu. — Iz društva. — Feuilleton. — Razne stvari. — Dopisi: iz Brna i iz Kraljeva Grada.

Br. 4.: Najnoviji stenografski pokret u Parizu. — Vježbe u nepokraćenom pismu. — Slike iz novovječnoga života gospodarskoga. — Feuilleton. — Iz društva. — Razne stvari. — Oglas c. kr. izpitne komisije za stenografiju.

„Gazeta stenograficzna“ br. 2.: Iz društva. — Svrnivanje jezika polskoga s njemačkim s obzirom na stenografiju. — Godišnjik (letnik) škole Gabelsbergerove za g. 1877. — Leopold Conn. — Dopisi iz Krakova, Vardovice i Jaroslava.

Njemački prilog k „Těsnopisnim Listom“ preporučamo našim čitateljem, koji su vješti stenografiji u njemačkom jeziku. Stoji na cjelu god. 1 for. 50 n., te izlazi svaki drugi mjesec. Novci se šalju pod naslovom: Dr. Gréger & Ferd. Dattel u Pragu. Br. 2. ima sliedeće članke: Der Wiener-Centralverein. — Litteratur. — Jahrbuch der Schule Gabelsbergers pro 1877. — Stenografisches Lesebuch v. A. Trachbrodt. — Praktischer Lehrgang d. stenogr. Correspondenzschrift. — Vereinsnachrichten. — Notizen.

Geschichtstafeln der Gabelsbergerschen Stenographie, t. j. pregled glavnih događaja iz povesti Gabelsb. stenografije. Sastavio E. Kirchberger u Mittweidi.

b. Nestrukovna:

* „Hrvatski Svjetozor“, belletristički list počme izlaziti 1. jul. u Zagrebu. Cjena na pol god. 3 for.

„Humoristički list“ počme takodjer izlaziti 1. julija 2 krat na mjesec u slovenskom i hrvatskom jeziku. Preporučamo ga našim čitateljem u Slovenskoj kao u Hrvatskoj osobito sbog toga, što je poprimio onu istu liepu ideju, kaošto ju zastupamo mi, da će naime pisati u obijuh napomenutih jezicah, pa tako će se svakomu čitatelju prilika pružati, upoznati se igraje sa bratskim jezikom. Cjena do konca god. 1 for. 50. novč.

Glasnik.

Prof. J. O. Pražák imenovan je od c. kr. ministarstva za bogoštovje i nastavu u Beču članom pražke c. kr. izpitne komisije za učiteljstvo stenografije na srednjih školah.

Ženske stenografije. Kako su oni na krivom putu, koji o ženskih sposobnostih nepovoljno sude, dokazuje medju ostalim i to, što se dadu ženske po-triebljivati takodjer za stenografije. U Ruskoj naime u Petrogradu, Kievu, Odesi itd. namještenih je već dosta mladih dama kao praktične stenografije kod sudova, kod raznih korporacija itd.; a i u Njemačkoj n. pr. u Draždanih, Königsbergu, Landshutu i drugdje već kroz nekoliko godina ženski spol u tom pogledu radi. Kaošto bečki listovi dne 15. t. m. poručaju odlikovalo se je kod posljednjega javnoga natjecanja, koje je priredilo centr. stenogr. društvo u Beču, više gospodjica — navlastito učit. kandidatinja — u stenografskoj vještini na takav način, da je prva nagrada pripadala nekoj gospodični. U Pragu položila je gdjca. Olga Kovařova ove dane izpit za komornu stenografiju pred dotičnom iz-pitnom komisijom. To su dovoljno jasni dokazi, da se i ženske brzo nauče ste-nografije, te da su u stanju i u praktičnom pogledu prisvojiti si potrebitu vještinu i okretnost. — A kako u nas? pitamo i tuj. Odgovor je jednostavno taj, da se dosada u tom pogledu nije jošte ništa učinilo. Tko je tomu kriv? Stenografija predaje se, što se Hrvatske tiče, jedino na zagrebačkoj gimnaziji (na koliko znamo). Mi smo već dvie godine nastojali, da bude to i na inih zavodih, kaošto

n. pr. na mužkoj i ženskoj preparaciji, a nismo uspjeli. Naša dotična predstava na vis. vladu dne 22. rujna 1876. bila je nepovoljno riješena odpisom vis. odjela za bogoštovje i nastavu od 16. siečnja 1877. br. 6446. Ako nas dakle sa više strana interpeliraju, zašto neučinimo mi potrebitih koraka, jerbo da to spada u naš djelokrug i nam je donekle dužnost, to neka svim onim služi napomenuti faktum za odgovor. Mi nedvojimo, da će se i u tom pogledu s vremenom s mjerodavne strane nešto učiniti, ali kada? to je pitanje. Mislimo, da nebi bilo prerano, ako bi se početkom buduće školske godine malo pobrinuli za tu stvar!

Baumova stenografska pokusna pisma za izpit (Probeschriiftblätter), koja su u njemačkom originalu jako ukusno i veoma prikladno sastavljena, dali smo prirediti i za hrv. jezik, t. j. mjesto tamo se nalazećih njemačkih napisa, stavili smo hrvatske i jedan latinski. Na okrajih načinjen je u podobi okvira liep lovor-vienac. U velikom krasno izvedenom G na lijevoj strani je slika Gabelsbergerova; na nju se naslanjaju ostala slova njegova imena na liepom širokom traku. Pod timi se nalazi prazan prostor za stenografsko pokusno pisanje, te zauzimlje po prilici $\frac{1}{3}$ ciele kartice. Na objih stranih toga prostora su palčice, ovijene s papirnatim trakom, na kojem je napisana izreka J. J. Strosmajera, koju smo lani u 1. br. na 1. str. našega lista donesli itd. — Mi preporučamo te kartice našim učenicom i „stenogr. venčkom“, posljednjim osobito s toga, jer se dadu, kad su izpisani, liepo u okvir metnuti, kao kakva malena diploma, te nam će tako biti uvijek pred očima ugodna uspomena na ona vremena, kad smo stenografiju učili. — Dobivaju se kod nas od 1. jul. počam po 12 nč. (Najbolje je, da ih se više skupa naruči, jer ih je onda lakše tako zamotati, da se nepomažu na pošti).

Lasker, zastupnik u njemačkom parlamentu progovorio je — kaošto je neki njemački list izračunao — od g. 1865. počam u saborih ukupno 927.745.328 rieči; t. j. 1541 krat toliko rieči, kaošto ih imade ciele stari test; menat, ili 422-krat toliko, koliko je Göthe napisao, ili 3912 krat toliko, koliko je Ciceron u sačuvanih nam govorih proborio. Ako bi se rieči Laskerove, koje je u saborih govorio, jedna za drugom na papirni trak napisale, to bi se taj više nego 9 puta oko zemlje oviti dao. Ako će Lasker samo jošte $\frac{2}{3}$ jedne legisl. periode tako govoriti, kaošto dosada, onda siza dotični trak od zemlje do mjesesa. No i o tom govorniku može se reći: „Er besitzt die Kunst mit vielen Worten wenig sagen zu können“.

Uspeh natecanja je sledeći: Prva nagrada pripada g. Janku Babniku, predsedniku „stenogr. venčka“ v Mariboru. Njegovo delo je jako krasno izvedeno i pismo čisto pravilno. Okvir napravljen je iz stenogr. napisanih besed: „Slovo od mladosti“ tako umno i izvrstno, da je to mogel izvesti samo stenograf, ki ima za svoj predmet ne samo voljo, nego tudi poseben talent. Od člana istega sten. venčka, g. Iv. Dečka je vrlo dobro i lepo napisan „Putnik“. — Od članov „stenogr. venčka“ v Novem mestu pripala je nagrada g. Janku Šašelju. — Od drugih stenografov došli so 3 rukopisi, od kojih se je prisodila nagrada g. V. Gōrskemu, bogoslovcu v Gorici. — Dobro i pravilno napisali so tudi svoje stenogramme gg.: Julij Adamović, filozof v Zagrebu, Josip Bregar v Ljubljani, i Jurij Pučko, dijak v Mariboru.

Iz tako lepega uspeha vidimo, da se naša umetnost v istini prav marljivo goji, i da je storila v tem kratkem času tako dober napredek, kakor se ga mi skorej nadjali nismo.

Listovnica. Slav. stenografskem u venčku v Mariboru: Srčna hvala vsm članovom za telegrafično čestitanje k godu, — računam si v posebno čast. Gg. J. L., Lj. K. i D. F. v Gr., J. K. v M. hvala isto tako.

Našim p. n. čitateljem v Slovenskej: Iz zapušćine nekega slov. pisatelja so razne lepe slov. knjige po nizkej ceni na prodaj. Iz prijaznosti pošlje uredništvo na željo cenik knjig na ogled.

One p. n. abonente, koji so nam še letošnje ali celò lanjsko naroćino dolžni, prosimo, da nam jo čim preje pošljejo.

Administracija.

Slovo od mladosti.

a v z a z
 e p l a t a,
 v c l a d a,
 g l j o o n o,
 v e r i t e
 S y l o r z
 e y ! a e r p f
 l p d e , v l a !

v o d e d e o r h
 c e r p e r u,
 z e e b k , l f
 S p l o ' p o,
 v d g i v , v o !
 e y ! n o a g h
 e y g h h e c o
 i e p e e o d

2000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000

1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000

1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000

1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000

1000000000

Putnik.

1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000

1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000
 1000000000

u n u x,
f p i d r,
e p o b:
v v, v v,
e l e s o!

e l e s d
y e s s,
f e r p e
r i p h
p e s s!

f p e y,
e' u c:
u n o e r
u n u b
f a e s!"

u n o, e s y,
e e y b o,
f p o e,
u n u b,
f i n e s!"

l a r,
u n u b,
3 q u e
R u t (e?) d,
f i n e -

f (-y) e w
f i n e?
e y u b -
e s y e a,
u n u b!"

"u n u b e,
e l e s s
e o b, d o
u n u b
e l e s s -"

"e a r c e a
e n u b o,
e s p a n y
e l e n y f -"

229 v ff,
 2200 f,
 ca/w/ly
 (2200
 26 or 27-00

2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f

2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f

2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f

2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f

2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f

2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f
 2200 f

2200 f

Kozmopolitizem i ljubezen do domovine.

(20. 2. 1882.)

Handwritten text in a cursive script, likely Slovenian or Croatian, covering the majority of the page below the title.

[Handwritten text, likely a list or notes, starting with "Dugo vreme i društvo." and containing several lines of cursive script.]

[Handwritten text, likely a list or notes, starting with "Dugo vreme i društvo." and containing several lines of cursive script.]

Dugo vreme i društvo.

[Handwritten text, likely a list or notes, starting with "Dugo vreme i društvo." and containing several lines of cursive script.]

[Handwritten text, likely a list or notes, starting with "Dugo vreme i društvo." and containing several lines of cursive script.]

e do - p - se o - ue es, o b w, f n n
 w b o r e c, . e e i e o l e b -

n' o d ~ eb, ~ ue b, e l n a e y
 e y e e e n, L e i n b o a, e l l e l e l e t
 e y e y - l e p l y s, e l e e y - o n t, e e e e
 p b x l e r p l e -

n' d o m b l y e o, ~ e e n
 p o e e r e b, ~ f d, ~ e o l m l, e b z
 n' e y f e e o e m l, ~ e e u e - l y
 n' o o d e f s h e u y e y - l y -

e y n o y " o, l y y b, ~ e o y e n - e
 o y - e q m l n o r l, e y e o n, e l n
 e b l u d e n - e e e " o e l e n " o, n
 n e - o y e n e o l l, ~ o r e e, e n e o, ~ e l
 e o l l - e d l u e n f s m e b n f l f - l m e
 p f n e h - l o t o t a y - y - n' o e n
 e o t o l y o y e l, n y e o e n e -

e. e. e.

Sala i zabava.

L u e n - o " n o n e,	L e p t - e l i " o f f e r e " f.
n' o p h, ~ e n - n e e	" o l, e s e e e y e l
e l y - " n i " l y - e l	e n e a b : e e f e y -
n i l o r e f -	

am l - n d h on g y - s
 a e ' 2, d e c h i n x
 s e s f y s ' 7 - , p o
 l n , o s a , . s a l ' g e
 f u n a : p o d ' n n
 f , i i n - d e r e n n
 y r i 3 ' a n d f o a r
 l y p g i n g a s n o a

l o g - d u y = 2 e l ,
 d e s s : 7 d u n s ,
 d o n n (n) . d e n n o
 e l i n i p e i n c e s s
 n n s s b , e ' c 7 2 ' d , w h e
 n d - W e r n y s d g ' s
 p e e n g b e n - n p n
 , p e t e n s d

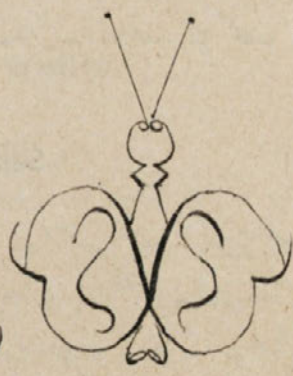
of 20, 40: 2° 2(=0) ~ . V.° of eor: 2
 2 to by p. 1834" — e s ° l y : ! s u e l l
 i n n s s d - ! n g g , n e b - ! n o n y s o y s -
 o e o y : ! 7 . e u d n b - E y " s t l i h o n y - ! s
 e u d s a - ! s e e d o f ~ s s a -

Stenografske slike.

(Od J. Babnika.)

(n m j s b l -)

E e y y -

--

E p e o s s h